

DEUTERONÔMIO

(Wenaxarü naxümatü ga Tupanaarü mugü)

Moichéarü ore ga
Iraéutanüxügümaxã nüxü yaxuxü

1 ¹Rü nhaagü nixi ga yema ore ga Moiché nüxü ixuxü namaxã ga guxüma ga Iraéutanüxügü ga yexguma Arabáarü chianexüwa nayexmagüga ga natü ga Yurdáuarü léstewa ga Chúfearü toxmãxtawa. Rü yema Arabáarü chianexü rü Paráü rü Toféu rü Labáü rü Acherü rü Dichaáarü ngãxüwa nayexma.
.....

³⁻⁴Rü 40 ga tauncü marü nangupetü ga maxpúne ga Orébi i Chinaígu áégacüwa nax ínachoxüxü ga yema Iraéutanüxügü. Rü Moiché rü marü nüxü narüporamae ga guma Amuréutanüxügüarü áëxgacü ga Seú ga Ebóügu áchiücü rü guma Bacháuarü áëxgacü ga Óyi ga Atarúchigu áchiücü ga Edréanewa. Rü yexguma norü 40 ga tauncüwa nanguxgu ga norü 11 ga tauemacüarü ügügu, rü yexguma nixi ga Moiché Iraéutanüxügümaxã nüxü yaxuxü ga guxüma ga yema ore ga Tupana namaxã nüxü ixuxü naxçax ga yema natanüxügü.
.....

Yema 12 ga ngugütaetanüxügü rü
inaxiãchi

¹⁹Rü nüma ga Moiché rü nhanagürü: —Yexguma Orébiwa ítachoxügu, rü guma maxpúnegü ga Amuréutanüxügü nagu áchiügünewaama taxí, yerü yemaacü nixi ga tórü Cori ya Tupana ga nanaxwaxexü. Rü nagu taxí ga yema nachica ga chianexü ga áücümaxü ga pema marü nüxü pedauxü, rü nhuxmata nawa tangugü ga Cadé-Banéa. ²⁰Rü yéma nixi ga pemaxã nüxü chixuxü rü nhachaxü: “Rü marü nawa tangugü i nhaa Amuréutanüxügü nawa ngëxmagüxü i máxpüxanexü i Cori ya tórü Tupana tüxna áxü. ²¹Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana ixicü, rü marü pexna nanaxã i nhaa naane. ¡Rü écü nawa pexi rü nagu pexächüügü ngéma Cori ya perü oxigüarü Tupana nüxü ixuxürüxü! ¡Rü tauxü i pemuëxü, rü bai tá ípeyachaxächitanüxü!” nhacharügü. ²²Notürü ga pema rü choxna peyacagü rü nhapegürügü: “¿Tau éxna inamexü i nhuxre i tamücügü i nüxíra ngéma íxü nax yangugüaneáxüçax i ngéma naane rü

nhux̄uchi taxc̄ax nawoegux̄i nax tamax̄a nüx̄ü yaxuḡüxc̄ax rü ngex̄ürüx̄ü i namagu tá ix̄ix̄ü rü ngexner̄üx̄üne ya íanegügu tá tachocux̄ü?” nhaperüügü. ²³Rü yema pema chamax̄a nüx̄ü pexux̄ü rü ch̄axc̄ax rü name. Rü yemac̄ax petaniwa chanade ga 12 ga yatügü. Rü wüxi tücumüwachigü nüx̄ü chaxuneta ga wüxi. ²⁴Rü yema yatügü rü inax̄iãchi rü ínam̄xp̄üanex̄üwaama nax̄i rü Ecúarü ngatewa nangugü rü meama nagu nix̄iãgütanü ga yema naane. ²⁵Rü yemawena rü yema naanecüãx̄ ga nanetüarü o tanabux̄gü rü taxc̄ax nua nanangegü, rü tamax̄a nüx̄ü nixugü rü nhanagürügü: “Rü ngëma naane i tórü Cori ya Tupana tüxna ãx̄ü, rü mexechix̄ü nix̄i”, nhanagürügü. ²⁶Notürü ga pema rü tama yéma pex̄içhaü rü tama naga pex̄inüe ga yema tórü Cori ya Tupana pemax̄a nüx̄ü ixux̄ü. ²⁷Rü pechiügüwa rü naxc̄ax pidexagü rü nhaperüügü: “Nüma ya Cori rü tama aixcuma tüx̄ü nangechaü, rü tüx̄ü ínagax̄ü ga Eyítuanewa nax Amuréutanüx̄ügüna tüx̄ü yamuḡüxc̄ax nax tüx̄ü nadaix̄üxc̄ax”, nhaperüügü. ²⁸Rü nhaperüügü ta: “Rü nhux̄max̄ çrü ngexta tá tax̄i? Rü tatanüx̄ügü rü nüx̄ü nixugügü rü ngëma nax nangemax̄ü i duüx̄ügü i tüx̄ü rüporamaegüx̄ü rü tüx̄ü rümáchanemaegüx̄ü, rü nangexmax̄ü ya íanegü ya itax̄üne ya imáchanearü poxeguãx̄güne, rü nüx̄ü nadaugüx̄ü ga Enáquitaniüx̄ü ga imáchanex̄üchix̄ü. Rü gux̄üma ga yema nix̄i ga tox̄ü íyaxoetanüãchix̄ëx̄ü”, nhaperüügü. ²⁹Rü yexguma ga chama rü pex̄ü changãx̄ü rü nhachagürü: “¡Taux̄ü i

pexoégaãëgüx̄ü rü nüx̄ü pemuüex̄ü!
³⁰Rü yimá tórü Cori ya Tupana rü tá pepexegu nix̄ü, rü nüma rü tá namax̄a nügü nadai erü pexc̄ax nanu yema Eyítuanewa pex̄ü naxütanügurüx̄ü. ³¹Rü yexguma nachica ga chianex̄üwa pichopetüx̄gu rü nüma ga perü Cori ya Tupana rü nhama wüxi i papá naxacüxe nügüchacüügu tüx̄ü igax̄ürüx̄ü meama pex̄ü nigagü rü nhux̄mata nhaa nachicawa pengugü”, nhachagürü. ³²Rü woo yemaçü pex̄ü nayagagüx̄ü, notürü ga pema rü tama nagu peyaxögü. ³³Rü nüma nix̄i ga pemax̄a inacuáx̄ü rü pepexegu yax̄üx̄ü nax nüx̄ü naxunetax̄üxc̄ax ga nachica ga nagu tá pipegüetanüx̄ü. Rü yexguma chütacü ipex̄ix̄gu rü üx̄üemamax̄a pex̄ü nüx̄ü nacuaçëx̄ë ga nama ga nagu tá pex̄ix̄ü, rü ngunecü rü wüxi ga caixanex̄ümax̄a pex̄ü nüx̄ü nacuaçëx̄ë.

**Cori ya Tupana rü
Íraéutanüx̄ügümax̄a nanu**

³⁴Rü yexguma nüx̄ü nax̄inügu ga Cori ya Tupana ga chixri nachiga nax pidexagüx̄ü, rü poraäcü nanu, rü nhaa ore pemax̄a naxuegu: ³⁵“Rü bai i wüxi i nhaa duüx̄ügü i chixecümagüx̄ü rü tá nüx̄ü nadaugü i ngëma naane i mex̄ü ga norü ox̄igümax̄a nüx̄ü chixux̄ü. ³⁶Notürü ya Carébi ya Yefüne nanexica tá nix̄i ya nüx̄ü daucü, rü nüxna rü nanegüna tá nix̄i i chanax̄ãx̄ü i ngëma naane ga marü nawa nangax̄ü, yerü nüma rü aixcuma mea chauga nax̄inü”, nhanagürü ga Tupana. ³⁷Rü pegagu nix̄i ga Cori ya Tupana ga chamax̄a nanux̄ü rü nhax̄ü chox̄ü: “Woo i cuma rü taxütáma nawa cungü i ngëma naane.

³⁸Rü cuchicüxu tá ngéma nangu ya yimá curü ngüxëeruxü ya Yuchué ya Núu nane. ¡Rü nüxü nangúchaüxëxë erü nüma tá nixí i Iraéutanüxügüna naxáaxü i ngéma naane!” nhanagürü ga Cori ya Tupana.

.....

Ngéma mu i guxüétüwa ngéxmaxü

6 ¹Rü nhanagürü ga Moiché: —Nüma ga Cori ya Tupana rü choxü namu nax pexü changúxëxëxüçax i nhaa mugü nax nagu pexüçax nawa i ngéma naane i tá pexna naxáxü. ²Rü ngémaäcü i pema rü penegü rü petaagü rü tá aixcuma nüxü pengechaü ya perü Cori ya Tupana, rü tá peyanguxëxë i ngéma norü ore nhuxmatáta peyuemare. Rü ngémaäcü ya Tupana rü tá poraäcü pexü narüngüxëxë rü tá nanamaxëxë i perü maxü i ngéma naanewa. ³Rü ngémaçax, Pa Iraéutanüxügüx, rü name nixí i mea nagu pemaxë i ngéma mugü. Erü ngëxguma mea nagu pemaxëgu rü tá mexü pexü nangupetü, rü tá pimu nawa i ngéma naane i ngextá nabügü i mexü rü nhama léchi rü ira taguma ítaxuxüwa yema Cori ya Tupana perü oxigümaxá nüxü ixuxürüxü. ⁴¡Rü düçax, iperüxínüe, Pa Iraéutanüxügüx! Rü nüma ya Cori ya tórü Tupana rü nüxicatama nixí i Cori yixixü. ⁵¡Rü nüxü pengechaxügü ya perü Tupana i guxüne ya perü maxünemaxá, rü guxü i peäxëmaxá, rü guxü i perü poramaxá! ⁶¡Rü pegüäxëgu namaxá penguxü i guxüma i nhaa ore i nhuxmax pemaxá nüxü chixuxü! ⁷¡Rü guxügutáma namaxá penangüxëxë i pexacügü! Rü nachigagu tá namaxá pidexagü i

pepatagüwa rü ngextá ípexixüwa, rü ngëxguma pepeeçhaügu rü ngëxguma íperüdagügu. ⁸Rü ngéma nax tama nüxü iperüngümaexüçax i nhaa mugü ¡rü pegümexëwa rü pegücatüwa peyangaxcuchix nax ngëxma peyangexüçax perü cuaxruxü! ⁹¡Rü ecü pepataarü caxtagügu rü peäxpatagu penawümatü i ngéma mugü!

.....

¹⁴¡Rü taxütáma nawe perüxí i ngéma togü i duüxügü i pexna ngaicamagüxüarü tupanagü! ¹⁵Erü yimá perü Cori ya Tupana rü nüxü pechuxu rü ngürüächí pemaxá nanuxgu rü noxtacüma pexü nadai rü pexü nayarüxoxëxë. ¹⁶Rü tama name nax nüxü pexüxü ya perü Cori ya Tupana ga yexguma nachica i Máchawa nüxü pexüxgurüxü. ¹⁷¡Rü aixcuma mea nagu pemaxë i ngéma Cori ya perü Tupanaarü mugü rü norü ucuxëgü ga pemaxá nüxü yaxuxü! ¹⁸¡Rü penaxüx i ngéma mexü i Cori ya Tupana namaxá taäxëxü nax ngémaäcü mea pexü nangupetüçax rü aixcuma penayaxuxüçax i ngéma mexü i naane ga perü oxigümaxá nüxü yaxuxü! ¹⁹Rü ngémaäcü ya Cori ya Tupana rü yema pemaxá nüxü yaxuxürüxü rü tá nayabuxmüxëxë i guxüma i perü uanügü i ngéma naanewa ngëxmagüxü. ²⁰⁻²¹Rü ngëxguma wüxi i ngunexü pexacügü pexna çaxgux rü nhagügu: “¿Taxacüchiga nixí i nhaa mugü rü nhaa ucuxëgü i tamaxá nüxü yaxuxü ya tórü Cori ya Tupana?” nhagügu, rü pema rü tá penangäxü rü nhapegürügü tá: “Toma ga nüxcüma rü äxëgacü ga Eyítuanecüçax ga Faraóümexëwa

tayexmagü. Notürü ga nüma ya tóru Cori ya Tupana rü norü poramaxã toxü íngangüxêxê. ²²Rü toma rü nüxü tatau ga yema äücümaxü ga Tupana norü poramaxã Eyítuanewa üxü napexewa ga Faraóü rü guxüma ga norü duüxügü. ²³Notürü ga toma rü toxü íngaxü ga yema Eyítuanewa, rü mea toxü nigagü nhüxmata yema naane ga tóru oxigümaxã nüxü yaxuxüwa toxü nangugüxêxê. ²⁴Rü nhüxüchi ga nüma ya Cori ya Tupana rü toxü namu nax mea tayangüxêxü i guxüma i nhaa norü mugü rü nüxü ticuaxüüügüxüçax nax mea tüxü naxüpetüxüçax rü nüma tüxü namaxêxêxüçax nhüxmata nhama i ngunexüwa nangu. ²⁵Rü ngëmacax i yixema i nhüxmax rü name nixi i tóru Cori ya Tupanapexewa mea yanguxêxü i ngëma norü mugü, yema tomaxã nüxü yaxuxürüxü”, nhapegürügü tá —nhanagürü ga Moiché.

**Tupana rü nüxna nachogü nax
tama Canaáanecüãxgüarü
tupananchicünaçagüwe naxixü
ga Iraëutanüxügü**

7 ¹Rü nhanagürü ga Moiché: —Rü nüma ya Cori ya perü Tupana rü tá pexü nachocuxêxê nawa i ngëma naane i tá pexrü ixixü. Rü pepexewa tá ínanawoxü i ngëma duüxügü i 7 i natücumügü i pexü rümumaegüxü rü pexü rüporamaegüxü i Etëutanüxügü, rü Yerguechéutanüxügü, rü Amurëutanüxügü, rü Canaáatanüxügü, rü Ferechéutanüxügü, rü Ewëutanüxügü rü Yebuchëutanüxügü. ²Rü ngëxguma Cori ya perü Tupana pexmexgu nayixêëgu i ngëma natücumügü i duüxügü, rü

ngëxguma pema rü marü nüxü perüporamaegügu rü noxtacüma tá penadai rü taxütáma taxacümaxã pexü narüngüxmüexêxê rü bai tá i pexü nax nangechaütümüxügüxü! ³Rü ngëxgumarüxü tá ta rü taxütáma namaxã pexãmxaxgü i ngëma norü ngexügü, rü bai tá i penegü rü naxacügümaxã peyaxümxaxgüxü rü pexacügü rü nanegümaxã peyaxütegüxü! ⁴Eri ngëxguma tá ngëmaäcü penaxüxgu rü nümagü i ngëmacüax rü tá penegüxü rü pexacügüxü Cori ya Tupanana nixigachixêxê. Rü ngëmaäcü tá tomare i tupanaxü nicuaxüxügü, rü ngëmacax tá poraäcü pemaxã nanu ya Cori ya Tupana, rü noxtacüma tá pexü nadai, rü ngëxma tá ipeyarüxo. ⁵Rü ngëmacax tá penaxwaxe i noxtacüma nagu pepogüe i ngëma nachicagü i ngextã ngëma duüxügü norü tupanagüçax naxünagü nawa íngaxü. Rü ngëxgumarüxü tá ta nagu pepogüe ya yimá norü nutagü rü naigü i namaxã natupanaçagüxü. Rü tá ípenagu i norü tupanachicünaçagü. ⁶Eri pema rü wüxi i duüxügü i woetama Tupanacax ixigüxe pexigü. Rü nümatama ya Tupana rü guxüma i nachixüanecüãxgütanüwa pexü naxuneta nax noxrütama i duüxügü pexigüxüçax —nhanagürü ga Moiché. ....

**Moiché nanaxucuxê i
Iraëutanüxügü**

8 ¹Rü nhanagürü ga Moiché: —¹Ëcü nagu pexi i ngëma mugü i nhüxmax pexna chaxãxü nax namáxüçax i perü maxü rü pimüxüçax,

rü ngêmaãcü penayaxuxũcax i ngêma naane ga perü oxigümaxã nüxũ yaxuxũ ga Tupana! ²Rü nüxna pecuaxächie ga nhuxãcü Cori ya Tupana pexna nadauxũ ga namawa ga yexguma 40 ga taunecü yema nachica ga chianexũ ga taxúema íxãpataũgu pexĩxgu! Rü yéma nixĩ ga pexũ naxãneexêxũ rü pexũ naxuxũ nax yemaacü nüxũ nacuáxũcax ga taxacügu perüxĩnũexũ rü tá aixcuma peyanguxêxũ i norü mugü. ³Rü woo ngũxũ pexũ ningexêxê rü taiya pingegü, notürü ga yixcüama rü nüma ga Tupana rü dauxũcüax ga poũ ga manámaxã pexũ nachibüexêxê woo i pema rü perü oxigü rü nüxcüma rü taguma nüxũ pedauxũ ga yema. Notürü yemawa pexũ nüxũ nadauxêxê rü tama õnaxica nixĩ i namaxêxũ i wüxi i duũxũ, notürü ngêma ore i Tupanaaxwa íxũxũxũ nixĩ i aixcuma namaxêxũ. ⁴Rü guxcüma ga guma 40 ga taunecügu rü tama pengauechiru rü bai ga nax perüchaecutũxũ. ⁵Rü nüxna pecuaxächie rü yimá perü Cori ya Tupana rü pexũ inayarüwexächitanũxêxê nhama wüxi i papá nanexũ inayarüwexächixêxêxũrũxũ! ⁶Ëcü mea naga pexĩnue i ngêma norü mugü ya yimá Cori ya Tupana, rü nüxũ pecuaxũxũgü rü mea nagu pexĩ i ngêma ngxêxetae i pexna naxãxũ! ⁷Erü nüma ya Cori ya Tupana rü wüxi i naane i mexũwa tá pexũ nagagü i ngextá inamuxũwa i natüxacügu, rü puchugü, rü burawegü i maxpúnearü ngachitamũxũwa ichuxchugũxũ. ⁸Rü ngêma naanewa rü nangema i trĩgu, rü chewáda, rü úwa, rü figuéra, rü boxra, rü orfwa rü ira. ⁹Rü ngêma

nachixũanewa rü taxũtáma pexoégaãegü naxcax i perü õna, rü taxũtáma pexũ nataxu. Rü norü maxpúnegüwa rü namu i férümü rü cóbremü. ¹⁰Notürü ngêxguma pechibüeguvena rü pengãxpütüwegügu, rü name nax nüxũ pecuaxũxũxũ ya Cori ya Tupana naxcax i ngêma mexũ i naane i pexna naxãxũ. ¹¹Rü pegüna pedaugü nax tama nüxũ perüngümaexũcax ya perü Cori ya Tupana! ¹Rü tauxũ i nüxũ perüxoexũ i ngêma norü mugü rü norü ucuxêgü i nhuxmax pexna chaxãxũ! —nhanagürü ga Moiché.
.....

Tupana rü mexũ namaxã naxuegu i Iraéutanũxũgü

11 ^{13,14}Rü nhanagürü ga Moiché: —Ngêxguma tá pema mea peyanguxêxgu i nhaa mugü i nhama i ngunexũgu pexna chaxãxũ, rü ngêxguma aixcuma nüxũ pengechaũgügu ya Cori ya perü Tupana, rü ngêxguma nüxũ pecuaxũügügu guxũne ya perü maxũnemaxã, rü guxũ i peãxêmaxã, rü ngêxguma i nüma ya Tupana rü tá ípetoexũgu nanapuxêxê rü ngexwacax yaxoxgu i penetü rü tá wena nanapuxêxê nax mea pexũ nayaxũcax rü yaxoxũcax, rü pexũ nangemaxũcax i perü trĩgu, rü perü úwachixü, rü perü chíxũ. ¹⁵Rü ngêxgumarũxũ tá ta ya Cori ya Tupana rü nanaxügüxêxê ya maxêgü perü wocagücax. Rü ngêmaãcü tá nimu rü tagutáma pengewemü. ¹⁶Notürü name nixĩ i pexuãegü nax tama texê Tupanana pexũ ixĩgachixêxêxũ nax tomare i tupanaxũ pecuaxũügüxũcax, rü

napexe pecaxápüxügüxüçax. ¹⁷Erü ngëxguma tá ngëmaäcü penaxüxgux, rü Cori ya Tupana tá pemaxã nanu rü taxütáma pexçax nanapuxëxë. Rü ngëma naane rü taxuxütáma nawa narüxü, rü pema rü tá paxaxüchi nagu peyue i ngëma naane i mexü i pexna naxãxü. ¹⁸Rü pegüãxëgu namaxã penguxü i nhaa ore, rü nagu perüxínüeecha! ;Rü pegüchacüüwa, rü pegücatüwa peyangaxuchix i ngëma mugü nax ngëmaäcü tama nüxü iperüngümaxüçax! ¹⁹;Rü nhaa oremaxã penangüxëxë i pexacügu, rü nachigagu namaxã pidexagü i pepatawa, rü namagüwa, rü ngëxguma pepechaügu rü iperüdagügu! —nhanagürü ga Moiché.

.....

**Moiché rü Iraéutanüxügüxü
naxucuxë nax tama ngëma togü i
duüxügücümagu naxüçax**

18 ⁹Rü nhanagürü ga Moiché: —Ngëxguma marü nagu pechocuxgux i ngëma nachixüane i perü Cori ya Tupana tá pexna äxü, rü tama name i naxçax pedauxütae i ngëma nacümagü i chixexü i ngëma duüxügü. ¹⁰Rü tama name i texé i petanüwa rü tümanexü itamu nax ngëma duüxügüarü tupanacax tayaguxü, rü bai i naxçax tangüxü i ngëma nawa nüxü nacuáxü i ngëma ëxüguxü, rü bai tá i tüxü nangüchaüxü nax nüxü tacuáxü i ngëma yixcüra ngupetüxü, rü bai tá i naxçax tangüxü nax tayuüxü. ¹¹Rü tama name i naxçax tangux nax duëxëgüxü tatoëxü, rü bai i naxütawa taxü nax nüxna tayacaxüçax i ngëmawa yuüexü

nax ëxüguxüxü nacuáxü, rü bai tá i nüxna tayaca i ngëma naãxëgümaxã puracüexü, rü bai i nüxna tayaca i ngëma yuetaãxëçax ngemagüxü. ¹²Erü ya Tupana rü tama namaxã nataãxë i ngëma duüxügü i ngëma nacümagügu maxëxü. Rü ngëmacax nixí ya Cori ya perü Tupana i pepexewa tá ínawoxüãxü i ngëma nachixüanecüãxgü, erü nümagü rü ngëma nacüma i chixexügu nixí i namaxëxü. ¹³Rü ngëmacax i pemax rü name nixí i aixcuma mea naga pexínüe ya Cori ya perü Tupana. ¹⁴Erü ngëma duüxügü i tá ipewoxüxü nawa i ngëma naane rü naga naxínüe i ngëma iyüüexü, notürü i pema rü tama pexü nanaxwaxe ya perü Tupana nax ngëma nacümagu pexixü —nhanagürü ga Moiché.

**Orearü uruxü i Moichéwena tá
ingucuchixü**

¹⁵Rü nhanagürü ta ga Moiché: —Nüma ya Cori ya perü Tupana rü tá petanüwa nanangoxëxë ya wüxi ya chauxrüxü orearü uruxü, rü pema rü name nixí i naga pexínüe. ¹⁶Rü yema nixí ga Cori ya Tupanana naxçax pecaxü ga maxpüne ga Orébiwa ga yema ngunexü ga guxãma ga pemax nagu yéma pengutaquexëgüxü rü nhapegügüxü: “Tama tanaxwaxe i wena nüxü taxínüe i naga ya Cori ya tórü Tupana, rü bai i nüxü tadauxchaüxü ya daa üxü nax tama tayuëxüçax”, nhaperügügü. ¹⁷Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü: “Choxü rü marü name i ngëma nüxü pexuxü. ¹⁸Rü chama rü tá ngëma Iraéutanüxütanüwa chanangoxëxë ya wüxi ya cuxrüxü

orearü uruxũ. Rü nüma rü wüxi ya natanüxũ ixĩxcü tá nixĩ. Rü nüma rü tá mea duũxũgümaxã nüxũ nixu i ngẽma chama namaxã nüxũ chixuxũ, rü tá namaxã nüxũ nixu i ngẽma chama chanamuxũ. ¹⁹Rü guxãma ya yíxema tama nüxũ irüxĩniexea ya yimá orearü uruxũ chauégagu nüxũ ixuxũ, rü chama rü tá tüxna chaca rü taxacüicax tama itaxĩnũxũ”, nhanagürü choxũ ga Cori ya Tupana —nhanagürü ga Moiché.

.....

**Tupana rü Iraéutanüxũgümaxã
inaxuneta rü tá nüxũ narüngüxêxê
ega naga naxĩnüegu**

30 ¹Rü nhanagürü ga Moiché: —Ngëxguma tá pexcax ínanguxgux i guxũma i ngẽma nhuxmax pemaxã nüxũ chixuxũ i Tupanaarü ngüxêê rü ngëxgumarüxũ ta i norü poxcu, rü ngëxguma ngẽma perü chixexũgagu Cori ya perü Tupana rü togü i nachixũanegu pexũ nawoonegu, rü ngẽma tá nixĩ i nüxna pecuaxãchiexũ i nhaa ore i nhuxmax pemaxã nüxũ chixuxũ. ²⁻³Notürü ngëxguma nhuxmax pemaxã nüxũ chixuxürüxũ aixcuma naxcax pewoeguxgux ya Cori ya Tupana, rü aixcuma naga pexĩnüegu i guxũne ya perü maxünemaxã rü guxũ i peãxëmaxã i pema rü pexacügü, rü ngëxguma i nüma ya Cori ya perü Tupana rü tá inanaxoxêxê i ngẽma poxcu i nagu pemaxã naxĩnũxũ, rü tá nüxũ pengechaütümüxũ. Rü pexũ tá nade nawa i ngẽma nachixũanegü ga nagu pexũ nawoonexũ nax wena wüxiwa pengexmagüxüçax. ⁴Rü woo ngẽma petanüxũgü i yáanegu woonexũ,

rü nüma ya perü Cori ya Tupana rü tá ngëxma naxcax nayadau rü tá nanawoeguxêxê. ⁵Rü nüma ya Cori rü tá wena pexũ nawoeguxêxê naxcax i ngẽma naane ga perü oxigü nawa yexmagüxũ. Rü pema rü tá wena nawa pengexmagü rü nüma ya Tupana rü tá pexũ narüngüxêê, rü tá pexũ nimuxêxê perü oxigüariü yexera. ⁶Rü nüma ya perü Cori ya Tupana rü peãxëwa rü petaagüãxëwa tá nayanaxoxêxê i ngẽma perü chixexũ nax ngẽmaacü aixcuma nüxũ pengechaũgüxüçax perü maxünemaxã rü peãxëmaxã nax wenaxarü perü naanewa pemaxêxüçax.

.....

¹⁹Rü nhama i ngunexũgu rü Tupanapexewa rü duũxũgüpexewa rü pexna chaca nax pematama nüxũ pexunetaxüçax i çngexürüüxũ tá yixĩxũ i penaxwaxexũ, rü ngẽma maxũ rü êxna ngẽma yu? çRü ngẽma Tupanaarü ngüxêxê rü êxna norü poxcu? jËcü penayaxu i maxũ nax pema rü petaagü rü ta namaxêxüçax! ²⁰jËcü nüxũ pengechaxũ ya Cori ya perü Tupana, rü naga pexĩnüe, rü aixcuma peyanguxêxê i ngẽma pexũ namuxũ! Erü nüma nixĩ i pexna naxããxũ i perü maxũ rü namuxêêãxũ i perü ngunexũgü nawa i ngẽma naane ga tóru oxigü ga Abraáu rü Isáqui rü Yacúmaxã naxueguxũ —nhanagürü ga Moiché.

.....

**Moiché rü Yuchuêxũ naxuneta nax
núf Iraéutanüxũgümaxã
inacuáxüçax**

31 ⁷Rü yemawena ga Moiché rü Yuchuêçax nangema, rü nhanagürü nüxũ napexewa ga guxũma

ga Iraéutanüxügü: —jËcü namaxã napora rü wüxigutama rüxñinü! Erü cuma tá nixĩ i cuyagagüxü i nhaa duüxügü nawa i ngëma naane ga Cori ya Tupana tórü oxigümaxã nüxü ixuxü. Rü cuma tá nixĩ i namaxã quixücuxü. ⁸Rü nümatama ya Cori ya Tupana rü cupexegu tá nixü, rü guxügütama nacuxütagu rü tagutãma cuxü nangemücü. Rü ngëmacax tama name nax cumuüxü —nhanagürü ga Moiché.

**Moiché rü Iraéutanüxügüarü
ãëxgacügüxü namu nax
duüxügümaxã nüxü nadaumatüxü
ga Tupanaarü mugü**

⁹Rü nüma ga Moiché rü nanaxümatü ga yema Tupanaarü mugü rü nhüxüchi nüxna nanaxã ga yema chacherdótegü ga Lewítanüxügü ga Tupanaarü mugüchixü ingegüxü. Rü yexgumarixü ta rü guxüma ga Iraéutanüxügüarü ãëxgacügü ga itaxüna nanaxã ga yema mugü ga ümatüxü. ¹⁰⁻¹¹Rü yexguma ga nüma ga Moiché rü yema ãëxgacügüxü naxucuxë, rü nhanagürü: —Guxüguma i ngëxguma norü 7 ya taunecüwa nanguuxügu nax pegüxü nüxü pengechaügüxü i perü ngetanügü, rü ngëxguma tá nixĩ i guxüma i duüxügüpexewa nüxü pedaumatüxü i nhaa mugü. Rü ngëma tá nixĩ i duüxügüpexewa pexüxü i ngëxguma düxenügüchigaarü tauemacüwa nanguuxügu rü guxüma i Iraéutanüxügü Tupanapexegu ngutaqexegüxügu nawa i ngëma nachica i nümatama tá nüxü naxunetaxü. ¹²Rü ngëma ngunexügu rü tá guxütãma i duüxügü i yatüxügü, rü ngexügü, rü buxügü, rü duüxügü i to i

nachixüanecüãx i petanügu ãchiügüxü, rü tá nangutaqexegü nax nüxü naxñnüexüçax i ngëma Tupanaarü mugü nax ngëmaacü nangüexüçax nax nüxü nangechaügüxü ya tórü Cori ya Tupana, rü nagu namaxëxüçax i guxüma i ngëma mugü i nüxü yaxuxü ya Cori ya Tupana —nhanagürü ga Moiché.

.....

Moichéarü yuxchiga

34 ¹Rü Moábianearü chianexüwa inaxüãchi ga Moiché ga maçpüne ga Nébuwa nax naxüxü. Rü yéma natapexe ga Píchagu ãégaxügu naxñnagü. Rü guma maçpüne rü Yericóarü toxmaçtawã nayexma. Rü yéma nixĩ ga Cori ya Tupana nüxü nawëxü ga guxüma ga Yiríáyiane rü nhüxmata Dáüarü naanegu nüxü nadauxëxë. ²Rü yexgumarixü ta nüxü nanawëx ga naane ga Nataríarü, rü Efraíarü, rü Manachéarü, rü guxüma ga Yudáarü naane rü nhüxmata Már ga Mediterániuwa nangu. ³Rü nüxü nanawëx ta ga Neguébiarü chianexü, rü natü ga Yurdáarü naane ga metachinüxü, rü ñane ga Yericó ga cucunecügü nawa yexmaxü rü nhüxmata ñane ga Choágu nadau. ⁴Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü Moichéxü: —Nhaa nixĩ i ngëma nachixüane ga perü oxigü ga Abraãü, rü Isáqui, rü Yacúmaxã nüxü chixuxü rü tá nataagüna chaxãxü. Rü ngëmacax nixĩ i chanaxwaxe nax cuxetümaxãxüchi nüxü cudauxü, rü woo i cuma rü taxütãma nawa cungü —nhanagürü. ⁵Rü yemawena ga Moiché ga Tupanaarü duü rü nayu

nagu ga yema Moábiane, yema Cori ya Tupana namaxã naxueguxũrũxũ. ⁶Rũ wũxi ga Moábianearũ ngatexũgu nixĩ ga Tupana natáxũ ga Bexpeúarũ toxmãxtawa, nagu ga wũxi ga nachica i nhũxmarũta taxúema nũxũ cuáxũ. ⁷Rũ nüma rü nũxũ nayexma ga 120 ga norũ taunecũ rü yexguma rü ta meama tüxũ nadau rü napora. ⁸Rũ nüma ga Iraéutanũxũgũ rü 30 ga ngunexũ naxçax naxauxe ga Moábianearũ chianexũwa, rü yemaacũ nayanguxẽẽgũ ga nax naxaurexũ naxçax ga Moichéarũ

yu. ⁹Rũ nüma ga Yuchué ga Núu nane rü marũ Moichéxũtawa nanayaxu ga cuax yerũ nüma ga Moiché rü naétũgu naxúxmex. Rũ yemaçax nixĩ ga Iraéutanũxũgũ ga naga naxĩnüexũ rü naxũgũãxũ ga yema Cori ya Tupana Moichémaxã nũxũ ixuxũ. ¹⁰Rũ Moichéwena rü taguma nayexma ga to ga orearũ uruxũ ga Iraéutanũxũgũtanũwa ga Moichérũxũ ixĩcũ ga Cori ya Tupana namaxãxũchi idexacti.
.....